

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Tălcuirea „fericirilor”.

III. Fericiti sunt cei flămânzi....

Fiți blânzi, — zicea Isus Cristos, — însă blânzi numai față de oameni. Față de răul, de păcatul din om, se nu fiți cu nici o cruțare. Pretutindenea și totdeauna, în sine și în alții, se caute omul numai adevărul și înainte de toate numai adevărul. Fără adevăr și fără dreptate viața omenească nu e viață, ci e o tânjire dobitocească. Fără a fi stăpânit de adevăr, omul cugetă numai la aceea, să se sature și să se încălzească, își pierde demnitatea de om și devine animal, dobitoc dur. Fericit e deci acela, care nu și-a pierdut încă pofta de a prinde adevărul, care-l atrage spre sine, ca razele de soare firul ierbei de curând incolțite.

Fericiti sunt cei flămânzi și setoși după dreptate, — zice Mântuitorul nostru Isus Cristos, — că aceia se vor satura! Fericiti cei ce caută adevărul, ca cel flămând pâinea, ori ca cel sătos apa!...

Când căutăm vreun lucru, îl căutăm și îl căutam, lungă vreme, iar dacă nu-l găsim, îl dăm uitării. Dar dacă cel flămând caută mâncare, el nu-și va uita foamea, decât numai după ce s'a saturat, și în situația aceasta, o coajă de pâine, ori un pumn de poame, îi va fi mai de mare preț decât un car de aur, ori o îngrămădire de onoruri mari. El cunoscută doară povestea celui ce și-a pierdut calul prin pustie și acum trebuia să facă drumul pe picioare, fără a mai fi avut la sine merinde. Foamea începe să-l tortureze. El e obosit, abia poate să se miște mai departe. De odată vede însă în vârful unei grămezi de nisip un săculeț negru. Bietul om aleargă până la săculeț, pune mâna pe el și-l deschide, dar în momentul următor îl aruncă departe dela sine. În săculeț era aur, iar bietul om spera, că va afla în el câteva poame uscate, cu cari să-și poată stămpăra foamea.

Oferiți celui flămând și celui sătos mâncare și beaură, ori apoi bunuri, palate, onoruri, putere și distincții, și veți vedea, că el renunță la toate și nu vrea alta, decât să se sature și să-și stimpere setea!

Fericiti sunt deci toți aceia, cari în felul acesta prețuiesc adevărul mai presus decât toate în lume, mai presus decât avere, onoruri și putere!

Vorbim mult despre adevăr și despre dreptate, și ne sbuciumăm, că de ce lipsesc ele din lume? Dar desvoltat am noi vre-o forță, datune-am vre-o silință, ca ele să fie, să existe în lume? Milioane de oameni lucrează zilnic, de dimineața până sara, fără întrerupere, pentru ca să-și câștige hrana trebuincioasă vieții. Unii își pleacă spatele în urma plugului, alții lucră la răboiu, alții iarăși aruncă mrejele în mare, pecând alții bat fierul aprins, cu ciocanele cele puternice. Pentru a pune mâna pe mărgelile cele scumpe se scufundă omul până în adâncimile mării, ori

urcă piscurile cele mai înalte pentru a împușca câte o pasere rară, sau intră în pământ ca cârțița pentru ca să scoată din fundul pământului aurul, argintul, fierul, cărbunele, și altele.

Intrebuințează însă aceleași milioane de oameni fie și numai cea mai mică particică din truda lor pentru a scoate din noroi aurul adevărului divin și margelele iubirii lui Cristos?..

Mii de învățați cutrieră cu mari greutatea pustietăți lipsite de apă, trec peste mări furtunoase, se ridică până la cele mai înalte piscuri ale munților, numai pentru ca să vadă, dacă nu locuiesc cumva și pe acolo seminții necunoscute de oameni. Avem însă spirite mari, cari chiar și numai de pe loc, de acasă, se facă contemplațiuni asupra temei, cum am putea se ne întocmim mai bine viața aceasta?

Am învățat să cunoaștem părțile din cari e compus soarele, am aflat particularitățile stelelor celor mai îndepărtate, dar cu privire la noi înșine nu suntem în stare de multeori nici se spunem cari sunt părțile fundamentale ale adevărului și cari sunt însușirile acestuia?

Dacă toată grija noastră, toată silința și toată vremea noastră o întrebuințăm pentru vitele din grajd, pentru varza din grădină, pentru săcara din câmp și pentru mreaja ce o aruncăm în mare, negreșit că copiii noștri rămân neîngrijiiți și în urmă nu vom prea avea motiv să ne mândrim cu ei. Și tot așa de puțin îngrijit e în viața noastră și adevărul. Nu ne putem mândri cu el. De aceea e și viața noastră așa de grea. Nimic nu ni-se întâmplă și nu ni-se formează după plăcerea noastră.

Priviți numai la viața popoarelor celor mai culte, celor mai luminate. Cât de înaintată e la ele știința. Ce înțelepte sunt legile lor. Câtă avuție trece prin mâinile lor. Și totuși, în viața lor e o contuzie desăvârșită. Un popor asuprește și despoae de ce are pe celalalt, pe poporul vecin. Pentru a putea pune mâna pe aur și pe diamant, fratele omoară pe fratele seu. În altă țară se mușcă și se mănâncă între olaltă popoarele, naționalitățile, ca animalele sălbatice. Și iarăși în altă țară diferitele partide să dimit la tot felul de fapte rușinoase, chiar și la crime, numai pentru ca să învingă asupra partidului contrar. Pretutindenea deci neînțelegere, ceartă, ură și volnicie. Motivul e totdeauna și pretutindenea același: *lipsește adevărul și dreptatea!* Toate celelalte ar fi, dar omului îi lipsește adevărul, și tocmai de aceea lipsește pacea și armonia în viață. Nu e cu nimic mai bine, firește, nici la noi. În evangelia lui Luca se spune, cum odată au venit unii la Isus și iau povestit de Galileenii, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu sângele jertfei lor. Și Isus le-a răspuns: „Credeți voi că Galileenii acestia au fost vinovați în fața tuturor Galileenilor și au fost păcătoși pentru că au suferit aceasta? Eu zic că nu,

ci dacă nu vă îndreptați, toți vă veți prăpădi la fel. Ori credeți voi, că cei optsprăzece, peste cari a căzut turnul din Siloah și i-a omorât, au fost vinovați în fața tuturor oamenilor cari locuiau în Ierusalim? Eu vă zic nu, și dacă nu vă îndreptați, toți aveți se muriți astfel”.

Cuvintele acestea se potrivesc și la noi. E rău la unele popoare, dar ele nu sunt mai păcătoase decât noi. Poporul sărăcește. Pământul nu mai produce din destul. Câștigul e tot mai mic. Relele se înmulțesc. Toate acestea lipsuri, chiar și sărăcirea țării, toate vin de acolo, că noi nu căutăm să ne năsuim în prima linie spre împărăția lui Dumnezeu și spre dreptatea lui. Noi din contră, căutăm să câștigăm dintr-o parte, ce și așa ne-ar cădea mai târziu de-a gata în poală. Mărunțel trebuie să dăm, apoi poți aștepta să-ți aducă rod. Noi însă căutăm după mere, în credința, că pomul se sădește și crește singur dela sine.

Judecați singuri, dacă e bine cum se procedează la noi cu pământul, cu rodul pământului care ne naște și ne crește. Il jefuim și devastăm în toate chipurile. Pământurile noastre vin arate fără întrerupere, până ce le-am folosit de tot și țara înceată de a mai avea recoltă. Atunci lăsăm în pace pământul, nu ne mai apropiem de el. Lucrăm alt pământ, iar cel folosit mai înainte rămâne să se înțelească de nou. Cu pământul cel nou aceeași procedură. Pădurile vin estirpate fără cruțare. Unde nu de mult mai erau păduri seculare, cu brazi înalți, abia dacă mai găsești o tufă de spini. În urma exterminării pădurilor ni-s-au umplut râurile de nisip, și teritoriul întregi sunt acoperite cu nisip. Prinsul peștilor apoi încă se face așa, ca și cum pescarii nu i-ar scoate din apă pe cale dreaptă, ci i-ar fura. Cu mreaja se scoat la mal milioane de pești, gata de a fi trimiși mai departe, dar lipsesc puterile de muncă. Peștii rămân la mal, munți întregi de ei, și putrezesc, ca tristă mărturie despre mania omului de a strica tot ce produce natura.

De ce însă toate acestea? De aceea, fiindcă în om nu este sentiment de dreptate. Dacă oamenii își determină viața, nu în urma conștiinței lor, ci în urma corpului nesațios, dacă omul nu e alta pentru om, decât lup, atunci nu pot să se poarte oamenii nici față de daturile naturii altcum, decât numai ca niște lupi. Vezi câte unul, cum și-a rupt dintr'un loc o bucată bună și fuge cu ea altundeva, pentru a da aci de o nouă bucată bună.

Oamenii, cari nu poartă în inima lor adevărul dumnezeesc, nu consideră lumea și viața decât de un teren general pe seama furtului și al răpirei volnice. Cel mai tare ia dela cel mai slab aceea ce-i place.

Oameni ca acestia nu înțeleg, că lumea întreagă e o biserică mare și nemărginită, un templu al lui Dumnezeu, și că viața întreagă o-

menească e un serviciu dumnezeesc neîntrerupt, o închinare continuă în fața dumnezeirii. Cel puțin așa ar trebui să fie în realitate. Inima noastră ar trebui să fie o sfîntenie mare, tronul dumnezeirii, de unde, ca dintr'o candelă sfântă, ziua și noaptea se ardă și se lumineze, fără a se stinge, clar și luminos, *adevărul și dreptatea lui Dumnezeu*.

Fericit deci, cel ce caută dreptatea aceasta, ca cel flămând pâinea, pentru că sigur o va afla și se va satura!

Invinuiri nedrepte.

Intr'un răspuns publicat nu de mult în „Revista Economică”, și reprodus și de alte ziare românești, domnul director al „Albinei”, P. Cosma, s'a aflat îndemnat a învinui și ziarul nostru, că ar fi contrar „Albinei” și al băncilor românești. În interesul adevărului și spre informarea publicului ne vedem siliți a declara, că domnul P. Cosma e în rătăcire când susține și ne aruncă învinuirea aceasta.

Ziariul „Telegraful Român” e condus de o comisiune anume instituită de marele Andreiu, ai cărei membri toți sunt și asesori consistoriali, și toți și acționari ai „Albinei” și ai altor bănci românești. Ba unii fac parte chiar și din direcțiunea și din comitetul de supraveghiere al „Albinei”. Nu poate deci nimeni să creadă, că acei membri ar fi contrari „Albinei” și ai altor bănci românești. Dar și faptele însăși dovedesc contrariul.

Pentru că în anul trecut, când „Albina” a făcut emisiune nouă de acții, consistoriul arhidiecezan, ai cărui membri sunt și cei din comisiunea „Telegrafului”, a cumpărat o sută de acții de ale „Albinei”, ceea ce nu ar fi făcut, dacă ar fi fost contrar „Albinei”. Iar în criza de bani din toamna trecută, așa zicând numai în urma unui cuvânt, consistoriul cu vot unanim, prin urmare și cu votul celor din comisiunea „Telegrafului”, a votat „Albinei” un credit foarte mare, pentru un eventual cas de necesitate, pe care însă „Albina” nu l-a ridicat, după ce nu a avut trebuință de el.

Nu știm deci, cum și de unde vine învinuirea domnului P. Cosma, că ziarul nostru ar fi contrar „Albinei” și băncilor românești, dacă nu cumva din împrejurarea, că „Telegraful Român”, ca și alte ziare românești, a publicat unele răspunsuri la atacurile ce le îndreptase cineva prin coloanele „Revistei Economice” în contra ideii înființării unei bănci culturale.

Dacă se va lua însă în considerare, că propunerea pentru înființarea băncii culturale a fost primită cu mare însuflețire de sinodul arhidiecezan, și a aflat răsunet în întreaga arhidieceză, va înțelege ori cine, că „Telegraful”, ca organ al Arhidiecezei, nu putea să denege publicarea răspunsului la niște articole, în cari se învinovața, nu numai propunătorul, că bagă *vișelul de aur*

în biserică, ci în mod indirect și sinodul arhidiecezan, care primise propunerea cu mare însuflețire.

Dar „Telegraful Român” nu putea denega publicarea apărării (pentru că numai *apărare* s'a făcut, nu *altă*), nici din motivul, că a fost și e de firma convingere, că înființarea *băncii culturale* are să fie una dintre cele mai mari binefaceri pentru cultura poporului nostru, având în vedere, că tot câștigul se intenționează a se închina scopurilor culturale românești, așa cum fac și băncile săsești din Sibiu, cari an de an varsă sute de mii de coroane spre scopuri culturale, și cum face și modesta bancă românească din Săliște, care chiar și în anul acesta a dat, după cum se spune, 36,000 coroane spre scopuri filantropice.

Ba chiar mai mult, „Telegraful Român” a crezut și crede, că banca culturală nu va fi spre dauna, ci chiar spre folosul celorlalte bănci. Pentru că dacă dela înființarea „Albinei” încoace s'au înființat toate celelalte vre-o 150 de bănci românești, și prin aceasta nu numai că nu s'a ruinat „Albina”, ci din contră, s'a contribuit și să contribuie foarte mult la ridicarea ei, atunci nici modesta bancă culturală, intenționată a să înființa, nu va putea se-i strice, nici „Albinei”, nici altora dintre băncile românești, pentru că banca culturală e contemplată a se face pe aceleași baze, ca și celelalte, cu singura deosebire, că pe când câștigul dela celelalte bănci aproape întreg este al acționarilor, câștigul băncii culturale iarăși aproape întreg va fi al instituțiilor noastre bisericesti.

Astfel stând lucrul, credem că toți sprijinatorii cultuei noastre vor fi de acord cu noi, și mai ales cu ilustrul nostru bărbat, domnul *Alexandru Mocsonyi*, cel mai mare acționar al „Albinei” și al mai multor bănci românești, care consultat fiind și în aceasta chestie, a declarat, că ori unde colidează interesul public cu cel privat, trebuie să se dea preferință interesului public. Și apoi să nu perdem din vedere nici împrejurarea, că dacă Sași și Maghiarii au bănci aproape în toate comunele lor, pe când noi abia la câte 20—30 de comune câte una, și ei au și în orașele lor câte 4—5, — nu e nici o primejdie dacă mai facem și noi una, și astfel nu e de loc motivată temerea de sporirea băncilor românești, intenționată în „Revista Economică”. Noi din contră, ținem că are să fie o întreprindere epocală noua bancă culturală intenționată a se înființa, ale cărei rezultate le va binecuvânta posteritatea. De aceea, credem că nici un binevoitor al neamului nostru nu poate se fie în contra înființării ei. Și fiindcă pe domnul *P. Cosma*, directorul „Albinei”, îl numărăm între cei mai mari binevoitori ai neamului, nutrim încă speranța, că-l vom vedea între ceie vor da mână de ajutor, cu sfatul și cu experiențele sale, la înființarea ei.

Nr. 9306 Școl. 1908.

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de una mie (1000) coroane din fundațiunea Moga se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

La acest stipendiu pot concura tineri români gr.-or. din arhidieceză, cari studiază științele filosofice sau juridice.

Cereri de concurs să se trimită în termenul normal la consistoriul arhidiecezan, însoțite de următoarele documente:

a) carte de botez;

b) testimoniu școlar;
c) testimoniu dela medic despre starea sănătății;
d) testimoniu de avere.
Cereri intrate după termenul indicat, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 8 August 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Dela adunarea din Vinț.

Vorbirea deputatului *Dr. Iuliu Maniu*, rostită Duminică în fața alegătorilor săi, întruniți în Vințul de jos, a fost următoarea:

„Iubiți alegători, iubiți surori și frați! Cu mare bucurie am venit în mijlocul Dvoastre, pentru că să vă mulțămesc pentru încrederea ce ați pus în mine. Mă bucur, că ați venit aici, ca să ne înțelegem asupra stării noastre de azi și asupra viitorului nostru. Vă mulțămesc vouă fraților și fraților mei deputați (trăiască), cari au venit aici cinstind prin ființa lor de față adunarea asta.

Fraților! Când omul străbate o cale lungă, îi place să se oprească din vreme în vreme, ca să privească înapoi spre a vedea dealurile și văile, greutățile și pedecile, prin cari a trecut. Tot așa și nouă, cari luptăm pentru binele neamului românesc, ne cade bine să privim din când în când înapoi pentru a găsi căile și mijloacele cele mai potrivite pentru binele neamului nostru.

Anul trecut v'am spus, că aș fi fericit dacă v'aș putea spune la darea mea de seamă vesti bune, mângâind dorințele Dvoastre. Dar știți bine, că numărul nostru în cameră e prea mic decât să venim cu glas de biruință. Azi nu vă putem spune decât, că am lucrat pentru binele țării și al neamului românesc. Și acesta nu-i lucru ușor să lucrezi pentru binele neamului românesc, pentru că pedecile ce ni-se pun sunt atât de mari, încât puterile noastre sunt prea puține pentru a le birui.

Nu ar fi nimic mai firesc, decât ca toți să lucreze în cameră pentru binele țării. Dar numai puțini dintre deputați sunt adevărați reprezentanți ai poporului, iar ceilalți vor să susțină cu orice preț domnia de rasă și de clasă în țara noastră.

Cei mai mulți din ei socotesc, că poporul românesc este bun numai pentru a plăti dări și de așa da sângele pentru țară, dar nu e vrednic să aibă aceleași drepturi cu ei.

Pentru aceea noi cerem votul universal, egal, comunal și secret. Numai când parlamentul va fi alcătuit în baza votului universal va putea înțelege toate lipsurile și necazurile poporului. Noi nu cerem pentru poporul românesc drepturi deosebite, dimpotrivă, cinstim drepturile fiecărui popor, dar credem că și noi trebuie să fim egali în drepturi ca și în datorii. (Aplauze).

Un parlament însă care-i compus în felul celui de azi, nu poate împlini lipsurile țării întregi. Iată parlamentul acesta ce a făcut! Imi permit să vă arăt câteva legi, ca să vă încredințați, că un parlament care nu-i ales pe temeiul votului universal nu poate lucra pentru binele tuturor.

Cea dintâiu lege mai însemnată ce a făcut parlamentul nostru a fost legea compromisului, adică legea care face întocmirea între cele două țări ale M. Sale Împăratului. (Paternice strigăte: Trăiască Împăratul!) Legea aceasta s'a adus împotriva voinței și a votului nostru.

Acest parlament care se lăuda, că nu va da nimic pentru Austria, a dat cu două la sută mai mult pentru afacerile comune, decât acum trebuie să plătim cu 9—10 milioane mai mult. Astfel cei cari se băteau totdeauna în piept, că vor binele țării, au pus greutate nouă pe ea.

Credeți, că un parlament ales în temeiul votului universal ar fi îndrăznit să facă asta? Nu, căci alegătorii l-ar fi tras la socoteală. Deputații de azi ai majorității se rușinează să se mai înfățișeze poporului.

Dar iată altă lege păgubitoare poporului: legea vinarsului. Noi toți suntem împotriva beuturii și mai ales împotriva vinarsului care-i otravă. Dar orice am face, sunt și azi mulți cari beau vinars. Guvernul nostru a făcut o lege, care scumpește vinarsul cu 50 de bănuți la un litru, a făcut ca prețul prunelor să scadă cu o treime față de mai înainte.

Dar fraților, parlamentul acesta a mai făcut și altă lege însemnată. Știți, că curajul omului nu atârna numai de puterea brațelor, ci și de sufletul, inima ce are. Așa se întâmplă, că un om mic, un pipăruș n'are teamă și se luptă cu unul voi-

nic, fiindcă are mai multă inimă ca el. Tot așa se întâmplă și în parlament, că partidele mici adeseori având mai mult curaj, mai cu foc isbândeau deasupra celor mari și mulți, vorbind mult și neconștient, căci erau mai convinși de dreptate.

Guvernul a văzut, că deși deputații naționali sunt puțini la număr, totuși sunt oameni cu multă inimă, hotărâți să lupte până la cea din urmă picătură de sânge. (Trăiască!) El și-a dat seama, că atunci când se va desbata votul universal, partidul nostru fiind înverșunat, va combate legea rea cu strășnicie. Pentru aceea el a schimbat legea astfel, încât de aici înainte noi nu vom mai putea vorbi și lupta cât ne place.

Până a nu intra noi Români în parlament, nimeni, dintre deputații unguri nu s'a gândit să facă asemenea legi, dar după intrarea noastră, cei mai înverșunați dușmani ai ei au votat-o, pentru a ne lua cuvântul.

Dar, fraților, când am intrat mai întâi în parlament, am avut mai presus de toate de gând, să schimbăm legea electorală nedreaptă de azi. Și este, fraților, nespuse de mare bucuria noastră, că M. Sa împăratul (Paternice strigăte: Trăiască împăratul!) ere aceleași gânduri ca noi.

Am convingerea și nu mă îndoiesc, că votul universal se va face, așa precum cere spiritul timpului. Nu cred, că M. Sa împăratul astăzi să nu aibă aceleași convingeri, ca în clipa când a convocat camerele de estăzi, pe cari le a însărcinat să facă legea votului universal. M. Sa s'a putut încredința, că în fața domniei de rasă și de clasă de azi, țaria țarilor sale și strălucirea tronului le va putea păstra mergând numai mână în mână cu păturile largi ale popoarelor, totdeauna credincioase tronului, dându-le drepturi hotărâtoare în această țară.

Dacă însă speranța mă va înșela, deși neapărat politica noastră și modul nostru de luptă va trebui să ajungă la o răspântie, nu mi-i frică de viitorul ce așteaptă poporul meu. Vom avea să luptăm și în contra unei nedreptăți ce ni-s'ar face. Dar sunt sigur, că lupta ne va duce la ținta dorită, la înaintarea și libertatea poporului românesc, orice piedeci i-s'ar ridica în cale. Cumințenia neamului nostru și a conducătorilor lui neapărat vor găsi calea potrivită pentru asta.

Noi am profitat de orice prilej pentru a aduce guvernului aminte să-și facă datoria. Dar el de doi ani și jămătate de când e la putere nu a făcut legea dorită de toți. Pentru ce? Pentru că păturile sociale, cari ar veni la cârmă, iar mătura pe domniile la putere. Cu multă greutate am putut sili pe ministrul *Andrássy* să ne făgăduiască, că la toamnă va prezenta noua lege electorală.

Am avut greutăți multe cu cârma de azi. Ea vrea să ne refuze și dreptul cel mai dintii al fiecărui popor, dreptul de a-și strânge rândurile, de-a se organiza. Poporul românesc, văzând că nu poate înainta altcum, a hotărât înființarea partidului național românesc. Partidul acesta cuprinde pe toți Români din țara noastră, și există de 60 de ani, lucrând pentru binele neamului nostru (Trăiască!)

Dar cârmuirea noastră a hotărât să ne refuze dreptul pe care l-au toți, acela de-a ne organiza partidul... (Oratorul arată aici sentința poliției din Arad, care a re-depsit pe deputatul *Suciu* și Pop. Strigăte: Rușine!) Noi am protestat împotriva acestei nelegiuri și vom vedea, dacă cârmuirea va merge înainte pe calea asupririi.

Oice ni s'ar face însă, orice piedeci ni-se vor ridica, noi toți avem conștiința, că formăm un singur neam, care prin origina și prin trecutul seu nu poate forma decât un singur partid.

Nu vă pot spune toate luptele ce am avut. Dar vă spun, că noi am luptat neconștient pentru binele neamului și al țării noastre. Dar este mare greutate se lupti în țara noastră, când sunt și azi legi consfințite prin M. Sa pe cari guvernul nu le păzește. Legea asta cer, ca să se numească funcționarii din sânul poporului. Dar câți Români sunt oare azi în slujbă?

În comitatul nostru sunt 80 la sută Români și e un singur subprefect român. Este drept asta? (Strigăte furtunoase: Nu-i drept.)

Căutați cât de slab sunt împărțite școalele noastre din visteria statului, și veți vedea, că într'adevăr nu este dreptate în țara noastră.

Dacă cineva s'ar îndoi totuși de asta, i-aș pune două întrebări. Întâi, pentru ce poporul nostru cu limba lui stă în dosul ușii și altul cu limba lui șade la masă? (Trăiască! Așa-i) Al doilea pentru ce funcționarii la dirigătorii nu primesc hârtiile decât ungurește?

(Aici un incident. Suprefectul înterupe pe orator, căutând să-i infirmeze aserțiunile).

Eu ca avocat, zice oratorul, cunosc legile și știu bine, că fiecare om are dreptul să înainteze acte scrise în limba sa.

Ne veți întreba, ce aveți de gând pe viitor? Orice greutate vom întâmpina, vom lupta pentru binele țării și al neamului nostru (Trăiască!).

Noi vom lupta pentru votul universal, iar dacă nu se va realiza, dușmanii totuși nu ne vor putea nimici. Poporul românesc luptă de sute de ani fără drepturi și vedeți că totuși noi n'am murit, ci stăm tari, vioși și stăm puternici ca înainte.

Nici votul universal nu ne va aduce porumbeii fripiți în gură, dar el este ca un plug bun, cu care poți ara bine și poți scoate roade bune din pământ. Atunci ne vom putea alege oameni, cari să lupte pentru prosperarea noastră.

Noi avem un singur principiu: egalitatea și dreptatea. (Trăiască!)

Numai în țările unde este așa, merg lucrurile înainte. Dar la noi nu-i egalitate. Nu numai noi zicem așa, ci și poporul unguresc, și vom lupta și cu Ungurii în contra falsificării votului universal. (Să vă ajute Dumnezeu!)

Cred că Dvoastră pricepeți gândul meu, pricepeți și cuvintele ce mi ies pe buze și veți înțelege din ochii și din fața mea, că vreau același lucru ca și Dvoastră, binele și înaintarea tuturor.

Dacă a-ți simți bucuria nespuse ce simt, când văd frumoasa adunare, dacă a-ți vedea, că cred în sentimentele sfinte ale Dvoastră, atunci nu ar mai fi nevoie de cuvintele mele.

Eu vă mulțămesc pentru dragostea ce-mi arătați, căci ea arată, că aveți aceleași idei și aceleași principii politice ca noi și țineți la steagul național. Vă rog să mi păstrați aceeași încredere până în clipa când credeți că lupt pentru binele neamului românesc, și când voi face cel mai mic pas dela calea cea bună, vă rog să mă părăsiți. (Aplauze furtunoase, ovatiune). (Tribuna)

Din despărț. „Asociațiunei”.

Convocare.

Membrii desp. Reghin al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, precum și toți binevoitorii acestei instituții sunt invitați prin aceasta la adunarea cercuală ce se va ține în școala din comuna *Deda*, la 21 Sept. n. 1908 oarele 3 d. am.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului și al casarului pe anul încheiat și bugetul anului viitor. 3. Alegerea comisiunilor pentru rapoarte și înscrierea membrilor. 4. Cetirea dizertațiilor: „Despre alcoolism” de Sim. Zehan, preot și „despre rentabilitatea stupăritului” de Grig. Ceotea învâțător. 5. Propuneri. 6. Închiderea adunării.

Ariton M. Popa
viceprezident.

Dr. Ioan Hașia
secretar.

N. B. În aceeași zi înainte de amiază va fi binecuvântarea monumentalei biserică gr.-or. din *Deda*, iar seara concert și joc.

Noua lege execuțională.

Speranța nutrită până în zilele ultime de unele cercuri financiare și nefinanciare interesate, că guvernul în vederea perturbățiunii generale ce va provoca noua lege execuțională, pe baza autorizării primite în § 31, va fixa un termen mai îndelungat pentru punerea ei în aplicare — s'a dovedit de zadarnică.

Noua lege execuțională, sancționată la 6 August a. c. ca art. de lege *XLI* din 1908 a fost publicată la 25 oct. în monit. n. oficial „*Országos Törvénytár* (Corpus Juris) Nr. 13 și la 26 oct. a apărut în monitorul oficial ordinațiunea ministrului de justiție Nr. 19,900 de dato 25 August a. privitoare la executarea legii și dispozițiile tranzitorii.

Deoarece în ordinațiunea ministerială nu este vorba de o prolongare a termenului legal, noua lege execuțională, în sensul art. de lege 66 din 1881, va intra în vigoare deja la 9 Septembrie a. c. va să zică la 15 zile după publicare.

Importantele termene ale dispozițiilor transitorii cuprinse în lege însă se socotesc dela ziua de 25 August a. c.

Pretenziunile expirate, pentru a li se asigura favorul cuprins în § 31 al legii, trebuie notificate în scris la judecătoria cercuală competentă în timp de 30 de zile; socotite dela 25 August a. c.

Conform ordinațiunii, în notificarea de înaintat la judecătoria cercuală trebuie cerută cu provocare la § 31 al art. de lege 41 din 1908 luarea la cunoștință a pretenziunii specificate în notificare.

La notificare se alătură atâtea „înștiințări” (értesítés) umplute în regulă și

făcute după modelul din ordinațiune, câte persoane trebuie înștiințate, plus un exemplar pentru judecătoria.

Notificarea de înaintat judecătoriei este supusă la timbru și se timbrează amăsurat valoare, cu timbru de 40 filieri resp. K 1.

Față de pretenziunile încă neexpirate încetează dispozițiile legii executiv-nale vechi, care regulează sequestrabilitatea, deja la 9 Septembrie a. c. iar față de pretenziunile expirate și notificate judecătoriei, la 24 August 1909.

NOUȚĂȚI.

Reprezentanța fundațiunii Gozsdu s'a întrunit Sâmbătă în Sibiu, pentru rezolvarea agendelor curente, între cari și împărțirea stipendiilor. Pentru a participa la ședințe au sosit la Sibiu P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, și ilustrii domni: Ioan cav. de Puscaru, Dr. Iosif Gall, Avram Berlogia, Georgiu Szerb și Dr. Nicolau Poynar, iar din Sibiu [participă la ședințe domnul Parteniu Cosma. Ședințele sunt conduse de I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu.

Consistoriu metropolitan se ține Mercuri, 2 Septembrie n. în Sibiu, sub prezidiul Escelenției Sale, Domnului Archiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu.

Profesorul Noorden dela Viena a sosit Joi la Sinaia și a mers deadreptul la castelul Peleş, unde i se găsește apartamentul. Învățător profesor a examinat de nou starea sănătății Majestății Sale Regelui Carol al României și a rămas pe deplin mulțumit cu rezultatul constat. Starea sănătății suveranului român e întru toate satisfăcătoare.

Adunarea dela Oravița. Adunarea generală a societății pentru fond de teatru, ținută Vineri și Sâmbătă în Oravița, Banat, a fost foarte succesă. A luat parte lume multă și aleasă. Ședințele au fost conduse de dl Vasile Goldiș, deputat dietal și membru în comitetul societății. Prezident în locul decedatului Iosif Vulcan a fost ales dl Dr. Ioan Mihai din Vinerea. Concertul și cele două reprezentațiuni teatrale au fost foarte succese. Raport amănunțit vom aduce în numărul viitor.

Școlar. La școala elementară de fete a Reuniunii femeilor române din Sibiu înscrierile se fac în zilele 1, 2 și 3 Septembrie nou, a. c. în localitățile școlare, strada morii Nr. 8, dela orele 8—12 a. m. și 3—5 p. m. Didactul este 2 coroane pe lună, ear taxa de înscriere 4 cor. Membrii reuniunii nu solvesc taxa de înscriere pentru ficele lor. *Diracțiunea.*

Lipsă de medici la miliție. De vre-o câțiva ani încoace numărul medicilor militari a scăzut în mod simțitor. Se zice, că nu mai puțin de 300 lipsesc din numărul trebuincios. Între astfel de împrejurări, fără îndoială, toți medicii tineri, cari intră în armată, vor face carieră frumoasă. Ar fi de dorit, ca tinerii noștri, absolvenți de gimnaziu și doritori a se pregăti pentru cariera de medici, să profite de ocaziune și cât mai mulți să ceară stipendii dela ministerul de război. Auzim că dela reprezentanța fundațiunii Gozsdu vr'o 40—50 de tineri au cerut stipendii pentru studiarea mediciei. Toți nu vor căpăta, de oarece reprezentanța trebuie să fie cu considerație și față de celelalte cariere. Cei respinși vor face bine, dacă vor asculta de sfatul ce-l dăm prin notița aceasta. Mai ales că medicii, și din cadrele armatei, pot fi folositori neamului nostru.

† **Cornelia Bunea**, fiica domnului Arseniu Bunea, protopop gr.-cat. și secretar al fondurilor grănicărești în Sibiu, a adormit în domnul după lungi suferințe, Sâmbătă dimineața în frageda etate de 18 ani. A fost înmormântată astăzi, Luni, la orele 2 d. a. Odihnească în pace.

Condamnată a două oară. Tribunalul regesc din Arad a condamnat pe domnul Dimitrie Popovici, învățător în Cuvin, la trei luni temniță de stat și 100 coroane amendă în bani, pentru agitație, sevărsită în școală. Pentru același delict l-a pedepsit însă pe învățătorul Popovici și comisiunea administrativă a comitatului Arad, cu amendă în bani în sumă de 100 coroane. Va să zică două pedepse pentru una și aceeași faptă.

Jubileul unei biserici. În 20 Iulie 1909 se vor implini 100 de ani dela zidirea bisericii cu hramul Sf. Ilie din Chișinău, Basarabia. Această biserică e cea mai veche și în vechime era catedrala Chișinăului. Chiar dela zidirea ei devenise cea mai frumoasă biserică din Basarabia. Numai în ultimul pătrar al secolului trecut ea și-a pierdut din valoarea sa. Până atunci la această biserică erau cele mai bune coruri, cei mai buni cântăreți, și dela ea se răspândea în Basarabia toată cultura bisericească. Episcopul Vladimir având în vedere marea valoare din trecut a acestei biserici, a luat dispoziția, ca încă de pe acum să se prepare o sărbătoare cât mai solemnă a acestui jubileu.

† **Claudia Păltinean născ. Cotușin**, preoteasă în C. Corabie, după un morbid greș și îndelungat, împărțită fiind cu sfintele sacramente, și-a dat nobilul suflet în mâinile creatorului la 24 August 1908 n. la orele 4 și jum. p. m. în al 19-lea an al etății și primul an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre vecinicul răpus în cimitirul bisericii gr. or. din Diug, Joi în 27 August la ora 1 p. m. Odihnească în pace.

Carte aprobată. Înaltul ministru de culte și instrucțiune publică reg. ung. cu ordinul Nr. 14.284/908, a aprobat *Abecedarul* de Dr. I. Stroe, D. Lăpădat și Iuliu Crișan, pentru a se putea folosi în toate școlile populare din patrie, cu limba de propunere română. Cartea de cetire de această autori asemenea e înaintată pentru aprobare. Să pot comanda la librăria arhidiecezană în Sibiu și la autori în Sălize.

Omorât de — apă. În băile dela Călimănești din România a murit în una din zilele trecute în mod subit marele proprietar din Turnu-Severin, P. Căjaran. S'a constatat, că moartea i-a provenit din faptul, că fără nici o consultație medicală a beut la zi câte 10—12 pahare de apă de Căciulata, care a influențat apoi asupra corpului decedatului și a provocat moartea subită.

Tablou furat. Din galeria de picturi a contelui Harrach dela Viena au furat niște hoți, rămași până acum necunoscuți, un tablou scump al lui Anton v. Dick, care reprezenta capul unui copil. Pick a putea fi furat, tabloul a fost scos din cadrul său.

Muere tăiată în bucăți. În Marsilia un cutare Cesar Tasso a tăiat în bucăți corpul unei Armenice, în etate de 60 de ani, apoi s'a dus la poliție și a cerut să fie arestat. Ucigașul, care e funcționar la agenția de emigrare a spus, că pentru aceea a omorât pe nefericita femeie, pentru că îi cerea neconținut suma de 900 franci pe care i-o încredințase spre păstrare și pe care Tasso o pierduse în cărți. Omorul l-a comis astfel, că i-a implantat un briciu în piept, apoi a tăiat în bucăți corpul întreg. A fost pus în arest.

La fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbatilor lare meritai ai meseriașilor au mai dăruit Dr. Nicolae Ionescu, avocat în Caransebeș 5 cor., și Ioan Andreia, paroh în Rachis 1 cor.

Însoțire de credit sătească sistem „Raiffeisen“ s'a înființat la sfatul și conlucrarea dlui V. Tordășianu și la stăruința parohului George Bărescu, în comuna Comana-superioară din comitatul Făgăraș. La însoțire sunt înscriși până acum 40 economi. Cum statutele însoțirii s'au aprobat, ea își va începe în curând activitatea binefăcătoare. Fie ca exemplul economilor din Comana-superioară se afle mulți imitatori.

Teatru. Societatea domnului Se lăgyi Dicző începe mâine, Marți, un ciclu de reprezentațiuni teatrale în teatru orașenesc din Sibiu. Se va deschide sesiunea cu opereta „Nagymama“ (Bunica). Societatea e compusă, după cum nise spune, din puteri bune artistice.

Din dieceza Aradului. Consistorul plenar, ținut Marți în Arad, a ales profesori la institutul pedagogic-teologic de acolo pe următorii, pe baza concurselor publicate: Dr. Teodor Botiș și Dr. Iustin Suciu la teologie, Avram Sidean, constantin Sulică, Vasile Micula și Nicolae M'hulin la pedagogie.

Aviz. Să afle de vânzare „Gazeta de Transilvania“ din anii 1838—1845, compactată în pânză, fie care an separat, și „Telegraful român“ din anii 1853—1857 asemenea compactat. Cine dorește să aibă colecțiunile acestea prețioase și rare să se adreseze la Ana vâd. Iacob Mureșan n. Ienei în Cluj (Kolozsvár) Heltai utca 5.

Petrecere în Bran. Tinerimea studioasă din Bran a ținut petrecere de vară Duminecă în 17 August st. v. (30 August st. n.) 1908 în sala „Hotelului Bran“ (Mülbacher) Venitul curat era destinat „Reuniunii femeilor române din Bran“.

Dela direcțiunea gimnaziului gr.-or. rom. din Brașov.

Înștiințare pentru anul viitor.

Anul școlar 1908—1909 se va începe în 1 Septembrie st. v. 1908, adică în 14 Septembrie st. n. Părinții, cari doresc a-și da copiii la aceste școli, sunt poftiți a se prezenta cu fiii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1 2 și 3 Septembrie v., adică 14, 15 și 16 Septembrie st. n., pentru înmatriculare. — Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la școlile noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, certificat de naștere și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înmatricula, așadar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școlile noastre.

Din 30 August și până în 2 Septembrie v. dela 8—12 oare a. m. se vor ține examenele private, supletorii, de diferență și de corigență. Cei ce s'ar prezenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în prima gimnazială sau în prima reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se vor ține în 30 August v. și 1 și 2 Septembrie v.

Notă. — Școlarii, cari vin de la un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecească.

Didactul în gimnaziul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V—VIII.) de 40 cor. pe an. — Cei înmatriculați pentru prima dată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 cor. Școlarii ne-români plătesc didactul, taxa de primire și taxa pentru fondul de penziune după: Taxa pentru fondul de penziune este în gimnaziul superior 10 cor., iar în gimnaziul inferior și școala reală 6 cor., (cei scutiți de didactul plătesc 1/2 din această taxă); taxa de testimoniu și de anuare de 3 cor. (cei scutiți de didactul plătesc numai 2 cor.); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 coronă. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V și VI gimn. 1 coronă, pentru cl. VII și VIII gimn. 2 coroane).

Cu 1 Septembrie 1908 se introduce o taxă nouă, edilă, de 10 cor. în gimnaziul inferior și în școala reală. Taxa aceasta au să o plătească înainte întreagă chiar și cei scutiți de didactul.

Didactul se poate plăti în 2 rate semestrale: 1/2 la înscriere, iar jumătatea la începutul semestrului II, dar celelalte taxe se plătesc de odată și întregi, cu ocaziunea înscrierilor.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactul, trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna domnilor profesori de clasă respectivă până în 30 Septembrie st. v.

1) Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficient pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercează clasa I și II gimnazială sau reală.

2) La petițiune se aclude atestat de paupertate al oficiului comunal, vidimat și de parohul local.

3) Cei ce vin de la alte școli au să acludă și testimoniu de clasă ultim.

Diracțiunea.

Cărți și reviste.

„**Cartea de Aur**“. Din opul „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungara*“, de Teodor V. Păcăfian, au apărut până acuma patru volume, și stau gata pentru a fi puse sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

Anuarul XI al Societății pentru fond de teatru român pe anul 1906/1907. Conține: Comitetul de conducere al societății, bărbații de încredere, discursul de deschidere al viceprez. Onițiu, rostit la adunarea generală din anul trecut, discursul secretarului Blaga, rostit la mormântul prezidentului Vulcan, apoi „Pro memoria“ de Dr. V. Brănișce, De după culise, de Aurel P. Bănușiu, Probleme teatrale, de Horia Petra-Petrescu, Recensiune, de Dr. A. Bogdan, în urmă datele referitoare la administrație.

„**Minerva**“, institut de arte grafice și editură din București a mai scos din tipar următoarele cărți bune și folositoare: *Al. I. Odobescu, Opere complete*, volumul II, preț 1 leu 50 bani și Constanța pitorească, de Ioan Adam, preț 2 lei. Se pot comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu. Catalogul tuturor cărților tăpărite din partea „Minervei“ se trimite ori cui i-l cere. Adresa: „Minerva“, București, Bulevardul Academiei, numărul 3.

„**Român parasztk**“. Așa e titlul unei broșuri de românești, cu subiectul luat din viața poporului nostru. Sunt tipuri și caractere în celelalte povestiri cuprinse în broșura aceasta ce ni s'a trimis la redacție, pe cari le cunoaștem foarte bine, fiindcă sunt ale noastre, și sunt zugrăvite după natură, cu multă fidelitate. Sunt descrise în broșură obiceiuri românești, datini dela nuntă, dela înmormântări, etc., iar în ele Românilor e descris așa cum e, deschis la inimă, sincer, iubitor de adevăr și de dreptate, milostiv, iubitor de Dumnezeu. Nu e nici urmă de răutate în inima lui. Și aceasta e partea cea interesantă a cărții, care îi ridică valoarea în fața noastră. Autorul cărții e avocatul Csermely Gyula din Rodna, care dupăcum ne spune, de opt ani se află între Români și și-a dat silințe să-i cunoască bine. A studiat însușirile bune ale poporului român și a început să-l iubească, fiindcă *țărânul român*, despre care mulți vorbesc fără a cunoaște, e onest, cu inimă bună, respectuos pe alții, muncește, își petrece și — moare ca om cinstit și creștin bun. Cartea costă 3 cor. exemplarul.

Posta redacției.

Dlul P. P. în C. Propunerile din lucrarea trimisă sunt, după părerea celor competente, în cea mai mare parte nerealisabile. Bună și acceptabilă e numai propunerea referitoare la „pauză“, care ar putea fi tratată în articol separat.

Masa studenților dela „Albina“.

Concurs.

Pentru ocuparea locurilor devenite vacante la *Masa studenților* dela institutul „Albina“ s'a publicat concurs.

Acei studenți de naționalitate română, cari doresc să fie admiși la aceasta masă au să-și înainteze la direcțiunea institutului până în 10 Septembrie n. c. la 5 oare p. m. cererile instruite cu următoarele documente:

- 1) Atestat de botez.
- 2) Atestat despre averea părinților.
- 3) Testimoniu ultim școlar.
- 4) Atestat de primire în una din școlile medii din Sibiu.

Deoarece nu e eschis, ca în urma scumpetei piaței din Sibiu să fie restrins numărul beneficiarilor la masa studenților, să vor primi numai cereri dela studenți din gimnaziul superior (cl. V—VIII-a).

Sibiu, în 28 August 1908.

Diracțiunea „Albinei“.

Nr. 219/1908.

[247] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească de clasa III Vidra de Jos, protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post se trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerite în termenul cuvenit la subsemnatul oficiu și să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a ofiția și cuvânta.

Câmpeni, 4 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furduin
protopop.

Nr. 708/908.

[248] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal pe lângă neputincioșul paroh Ioan Pop, din Beșinău, tractul Mercurei, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 8 Iuliu 1908 Nr. 7043 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale, iar urmând paroh, venitele fasonate în coala B. dinpreună cu întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a aștearna cererile lor concursuale întru conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, având voie, după prealabila în-cunoștințare a protopopului, a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta respective a celebra și predica.

Mercurea, 11 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or.

Avr. S. Păcurariu
protopresb.

Concurs.

Pentru ocuparea a două posturi de învățători la școala confesională gr.-or. română din Săliște, protopresbiteratul Săliștei, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu cele două posturi de învățători sunt:

Salar fundamental 1000 cor. Relut de cuartir pentru căsătorii 300 cor., pentru cei necăsătorii 100 cor. Relut de grădină 20 cor. și cuincuenalele legale asigurate conform legii.

Dela concurenți să cere să aibă calificățiunea recerută. Cei cu calificățiune superioară ori cu calificățiune specială (d. e. pentru școala de meserii, curs economic, curs de desen), ori cu cunoștințe mai largi limbistice vor fi preferiți.

Învățătorii sunt datori a duce copii Duminică și sârbătoarea la biserică și a providea cu ei cântările liturgice.

Aleșii sunt datori a instrua și în școala de repetițiune.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor înainta concursul în termenul deschis, provăzute cu documentele recerute (atestat de botez, atestat de gimnaziu, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu și speciale) la subsemnatul oficiu protopresbiterat, având a se prezenta totodată și în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică, spre a să face cunosconți alegătorilor.

Din ședința comitetului parohial al bisericeii române gr.-or. din Săliște ținută în 10 August 1908.

Dr. Comșa
prez.

Constantin Criștin
not. com.

Văvut.
(251) 1—3

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Nr. 728/1908.

[242] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala populară gr.-or. română din comuna Iacobeni, protopresbiteratul Agnitei, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. și anume 340 cor. din repartitiie dela popor, lemnele necesare pentru foc compute în 60 cor. și 200 cor. ajutor din fondul arhidiecezan.

2. Cuartir în natură constător din o odaie în edificiul școlăii.

Cuincuenalele să vor computa numai după anii serviți neîntrerupt la această școală după instituirea definitivă în oficiu.

Concurenții la acest post se aștearnă cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și de studii, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări, de oare-ce alesul învățător va avea să cânte cu e-

levii la sf. liturgie și să instruiască tinerimea adultă în timpul statorit de comitetul parohial. Agnita, 8 August 1908.

Oficiul protopresbiterat.

Ioachim Muntean
protopresbiterat.

Nr. 9420 Școl.

[241] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna Hodac, protopresbiteratul Reghinului, în senzul ordinului konz. dto 8 August a. c. Nr. 9420 Școl. să scrie concurs din oficiu. Cererile sunt a să trimită la oficiul protopresbiterat concernent până inclusive 26 August v. a. c. Emolumentele sunt cele uzuale. Cuincuenalele să compută dela ziua intrării în oficiu.

Sibiiu, din ședința cons. arh. ca senat școlar, ținută la 8 August v. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 132/908.

[239] 2—3

Concurs repeșit.

Pentru întregirea postului al IV-lea de învățător la școala confesională din Ludoșul mare, tractul Mercurei, să scrie concurs nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform concludului comitetului parohial din 4 August.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 coroane din cassa bisericeii cu adaușul ca după ocuparea definitivă a postului să va cere întregirea dela stat conform art. de lege XXVII din 1907. Cuincuenalele pentru serviciul din alte comune nu-i compet.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și aștearnă suplicele lor concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat, recerându-se a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în comună cu prealabila în-cunoștințare a protopresbiterului. Preferiți sunt câr și pentru casul că vor forma un cor, voi și o remunerație deosebită.

Ludoșul mare, în 4 August 1908.

I. Cosma
prez.

I. Oltean
notar.

Nr. 684/909. Cu consensul meu.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 526/1908 of. ppresb.

[243] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele noastre confesionale în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Cetății de peatră, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. **Valeni**, salar 1000 cor., dela popor 440 cor., și dela stat ajutor 560 cor., cuartir, 1/4 jugăr grădină și competiță de lemne de încălzit.

2. **Vima mare**, salar 1000 cor., dela popor 140 cor., și din ajutor de stat 860 cor., cuartir, grădină și 2 orgii lemne de încălzit.

3. **Vima mică**, salar 1000 cor., dela popor 200 cor. și din ajutor de stat 800 cor., cuartir și grădină.

Învățătorii aleși în aceste comune sunt îndatorăți a instrua pe elevi în cântările bisericești a-i conduce în toate Duminicile și sârbătorile la biserică și a cânta cu ei în cor răspunsurile dela sfta liturgie. Învățătorii vor conduce și lucrările din grădina de pomărit a școlăii, instruire pe elevi în cultivarea pomilor.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor înainta subscrisului oficiu petițiile concursuale instruite conform legilor în vigoare (estrade de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic și diploma de învățător) în termenul indicat, iar spre a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare la biserică spre a cânta.

Lăpușul unguresc, 4 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cetății de piatră în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 226/1908.

[233] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători la școalele confes. gr.-ort. române din comunele mai jos însemnate, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Lelese** cu filia Sohodol, cu salar anual deocamdată de 600 cor. — până la 1 Iulie 1910 când se va întregi la suma de 1000 cor. — solvibil din darea de cult bisericească, cuartir în edificiul școlăii și lemne de foc.

2. **Nădăștia-superioară**, salar 600 cor. solvibil, — până la regularea după lege a salarului, — din darea cultului bisericesc, cuartir liber și lemne pentru foc.

Învățătorul instituit la unul din aceste posturi va avea să propună religia, să țină școală de repetiție, să conducă în Duminică și sârbători școlarii la biserică și să cânte cu ei răspunsurile liturgiei.

Cuincuenalele li se compută numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la aceste școale.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat, îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică din comuna respectivă spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Hunedoara, la 30 Iulie 1908.

Oficiul protopresb. gr.-ort. al Hunedoarei în conțelegere cu comit. parohiale.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Aviz!

La subscrisul comerciant din Săliște se primește un băiat român ca practicant.

Teodor Doboiu,

(232) 3—3

Manufactură și spișerie.

Var de vândut.

Cualitate foarte bună, quantum cât de mare și cu preț moderat la gara Aiud (Nagyenyed) dat pe vagon eventual trimis la gara cerută. A se adresa la

Vasile Hagea

(236) 3—4

în Muzsina u. p. Nagyenyed.

Școala de lucru

pentru cusut în alb în mod practic, pentru croitul hainelor, precum și pentru toate lucrurile de mână și broderie artistică, se începe ca în toți anii. D-șoarele se primesc în cost și cuartir. A se adresa la

Maria Lurz

(237) 3—3

Str. Măcelarilor Nr. 6.

**Panorama originală a lumii.**

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piața mare Numărul 9
lângă palatul lui Brukenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei
dela 9 oare dimineața până la 1/210 seara.

De Luni în 31 August până Duminică în 6 Septemvrie 1908:

Berlinul cu punerea pietrii fundamentale
și sfințirea Domului.

Prețuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 1 80, Blocuri pentru școlari à 7 bilete cor. 1—, Mercurea și Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăți cor. 25—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 2—

Serile odată predate nu se repetează.

Decorat cu medalia de argint la expoziția Română din 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler român, că la recercarea mai multor preoți, cari doresc din inimă sprijinirea meseriașilor români și a industriei române, mi-am provăzut, subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

Pălării preoțești

pe cari, la comandă, le trimit ori-și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. În deosebi recomand dragașul model nou de pălării de mătase (păroase), „Model Dr. Cristea”.

Este foarte păcut, elegant și frumos și de sigur va satisface gustului fiecărui preot. Cred, că dnii Preoți, cari până acum au cumpărat dela mine pălării, au fost mulțumiți, atât cu prețurile, cât și cu calitățile de pălării. Prețul la pălării de mătase (păroase) este de 9 cor. 40 fil. Pălării linse 7 cor. Toate calități fine. Cutia și porto 1 cor. 20 fil.

În speranță, că Onor. Cler român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, semnez

A. MEȘOTĂ, pălărier

Brașov (Brassó) strada orfanilor 3.

(250) 1—3

**APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIÁS**

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, improspetează.

Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburii de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunei. — Prospecte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.

(286) 77—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale. 16—
— Modele de cusături românești caet I. 50
— Modele de cusături românești caet II. 1—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—